

## LAWYERS FOR LAWYERS

## Kritiek ongewenst bij Europese Spelen

President Aliyev van oliestaat Azerbeidzjan spaarde kosten noch moeite om de Europese Spelen luister bij te zetten. Het is dan ook vooral zijn feestje. Advocaten die critici van het autocratische bewind bijstaan, zitten gevangen of dreigen te worden geschrapt.

Tatiana Scheltema

Een paar dagen vóór de spectaculaire opening van de Europese Spelen in Azerbeidzjan voerde een groepje Europarlementariërs van de Groenen/EVA actie in het parlement. Gekleed in T-shirts met foto's van politieke gevangenen riepen ze hun medeparlementariërs op stelling te nemen tegen de mensenrechtenschendingen in Azerbeidzjan. Initiatiefneemster Ulrike Lunacek, de Oostenrijkse vicevoorzitter van het Europese parlement en lid van de Groenen, drong aan op een resolutie over de kwestie, maar kreeg onvoldoende steun.

De actie ging geheel aan de westerse pers voorbij. Azerbeidzjaanse media daarentegen vielen van verontwaardiging over elkaar heen. Boze jonge mannen demonstreerden voor de ambassade van de Europese Unie in Bakoe. Hoe durfden die arrogante Europarlementariërs dit grootse, nu al historische Europese sportevenement te politiseren?

Prominent op de T-shirts van de parlementariërs stond mensenrechtenadvocaat Intigam Aliyev (52), door velen gezien als nestor van de Azerbeidzjaanse mensenrechtenbeweging. Aliyev – geen familie van de president – bracht honderden zaken naar het EHRM, en won er tientallen. Hij is ook oprichter van de Legal Education Society, die cursussen mensenrechten organiseert. 'Mensen noemen hem "müellim", of leraar, een eretitel waarmee diep respect wordt uitgedrukt,' vertelt advocaat Ramute Remezaite van de Londense



Europarlementariërs protesteren tegen Azerbeidzjaanse mensenrechtenschendingen

Bertha Foundation. Zij werkte twee jaar bij Aliyev op kantoor en maakte deel uit van zijn team bij het EHRM.

In april werd Aliyev veroordeeld tot zevenenhalf jaar gevangenisstraf voor belastingontduiking, verduistering van fondsen en illegaal ondernemerschap. 'Intigam werd erg lastig voor de regering,' zegt Remezaite. 'Na de vorige verkiezingen verzamelde hij duizenden klachten van mensen die zeiden dat ze waren uitgesloten van de verkiezingen. Die zaak bracht hij ook tot het Europese Hof. De regering was woedend – in feite beschuldigde hij ze van verkiezingsfraude.'

Zorgelijk is ook de situatie van advocaat Khalid Bagirov, volgens Remezaite een 'jonge Intigam'. Bagirov verdedigt mensenrechtenactivisten als Leyla Yunus en advocaat-journalist Rasul Jafarov, maar werd afgelopen december geschorst – hij zou de rechtbank hebben beledigd tijdens een zitting in de zaak tegen politicus Ilgar Mammadov,

die ook gevangen zit. Bagirov zou ook de internationaal gelauwerde onderzoeksjournalist Khadija Ismayilova bijstaan, maar kon dat niet vanwege zijn schorsing.

De orde van advocaten zet de klacht door en diende een schrappingsverzoek in bij de rechtbank. Een zittingsdatum is er nog niet, laat Bagirov weten per mail. Het weerhoudt hem er niet van bij de internationale media die de Europese Spelen bezoeken aandacht te vragen voor mensenrechtenschendingen door het regime. En ja, dat is riskant, zegt hij. 'Maar dat is alles hier wat met mensenrechten te maken heeft.'

Over media-aandacht heeft Bagirov niet te klagen. Maar sportorganisaties houden zich op de vlakte, benauwd als ze zijn om sport en politiek met elkaar te verbinden. Terwijl gastland Azerbeidzjan daar juist mee is begonnen, zegt Europarlementariër Ulrike Lunacek. 'Waarom nodigen ze anders al die politici uit? De Azerbeidzjaanse regering misbruikt de Spelen om het land te presenteren als een goed functionerende democratie. Dat is het niet.'

De reden om toch de andere kant op te kijken, heeft dan ook weinig met sport te maken, denkt Lunacek. 'Ons grootste probleem is dat wij voor onze energiebehoefte zijn aangewezen op dit soort autocratische regimes: Azerbeidzjan, Rusland, Saudi-Arabië. Dus we moeten minder afhankelijk worden van hun energie. Zo'n Poetin of Aliyev kan ons moeilijk beletten gebruik te maken van de zon of de wind. Dan hoeven we niks meer met ze te maken te hebben.'